Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bréf send Benedikt 1921-1922, 3. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Ari Arnalds – B. Ólafsson – Baldvin Baldvinsson – Ben. S. Þór. – Benedikt Björnsson – Benedikt H. Sigmundsson – Bjarni Benediktsson – Björn Guðmundsson – Brynleifur Tobíasson – Daníel Jónsson – Einar Gunnarsson – Einar Sigfússon – Friðrik Sæmundsson – Gísli Sigurðsson – Guðjón Helgason – Guðm. S. Jónsson – Hafsteinn Pjetursson – Hallbjörn Þorvaldsson – Helgi Valtýsson – Helgi Wellejus – Jón A. Jónsson – Jón Ásgeirsson – Jón Björnsson – Jón Björnsson – Jón Guðmundsson – Jón St. Jónsson – Jón Sveinsson – Jósef Blöndal – Jósef Vigfússon – Jörundur Brynjólfsson – Kristján Kristjánsson – Magnús Bjarnason – Magnús Stefánsson – Óli J. Kristjánsson – Páll H. Jónsson – Páll J. Torfason – Páll Sigurðsson – Páll Stefánsson – Pétur Ottesen – Ragnar Lundberg – Sigurjón Friðjónsson – Þorstei. M. Jónsson – Þór Grímsson – Júlíus Hafsteinn – Presthólahreppur – Sjóvártryggingarfjelag Íslands

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-6, Örk 3

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Akúla, 1. mars. 1921.

Heiðraði góði vin.

Bestu þökk fyrir alt gamalt og gott.
Nýlega bárust mér blöðin að sunnan, þau eru dregin á þingsetninguna og kosningar embættism. þingsins. Vel fái að þú skyldir hljóta farseðla Clausen. Eg óska þér til hamingju með hann. –

Svona fá þá með kosningunum í Rvík. Hún fá svo fársmánaðl. ef ekki betur að tala um það. Og vikamanna fullt af sínum í sambandi ~~með~~ við kaupmanna fulltrúa þingsins. Þeir lega vafalaust sameiginlega hagsmuna að gæta!!!
J.B. veit af þessu sjálfsagt.
Gefið þið nú ekki hreinsað eitthvað til og látið höfuðp. velta áfram? Mér þætti gaman að fá línur frá þér við tækifæri. –

Eg hefi lengi ætlað mér að fá Þjóðvinafélagsalmanakin frá byrjun og til ársins 1914, öll þau er þú hefir, sömuleiðis það sem þú kant að losna af „Dýravinum". Mér þætti mjög vænt um ef að þú ætlaðir mér þetta hvortveggja. Verður það ekki fáanl. með góðlegum kjörum.

Konu þessu sem sinnir er nauðsynl. get eg ekki skrifað meira að þessu sinni. Eg bið innilega að heilsa konu þinni og börnum.

Með bestu kveðju og óskum
þinn einl.
Jónundur Brynjólfsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Rev. Páll Sigurdsson
Gardar, N. Dak.

3. Jan. 1921

Herra Benedikt Sveinsson
Reykjavík.

Þann 3. Sept. árið sem leið, sendi jeg yður bréf, með tveimur ávísunum (Draft) innaní, á Landsbánka Íslands, að upphæð: Kr. 10.000.00 – tíu þúsund krónur – hverja.

Bað jeg yður í því bréfi að leggja peninga þessa inn á vöxtu í Sparisjóð bánkans, Kr. 10.000.00 – tíu þúsund krónur – á mitt nafn, og Kr. 10.000.00 – tíu þúsund krónur á nafn Kristjáns Kristjánssonar frá Tröð í Bolungavík, sem hjer dvelur, og senda okkur svo skilríki fyrir.

En þar eð jeg hef ennþá ekkert svar frá yður fengið, þá bið jeg yður hjermeð, sem einn af stjórnendum Landsbánkans, að gera þess grein þegar í stað, hvort bréfið, sem var ábyrgðarbréf, hafi komist til skila, og hvort þat hafi verið gert, sem beðið var um.

Virðingarfyllst

Páll Sigurðsson

Svarað strax.
31/1 1921. Skírteini nr.
1345 og 1346 send í
áb. bréfi til Páli Sigurðssyni.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

p. t. Höfaskeri, 7. febr. 1921.

Kæri frændi.

Þú hefir sennilega ekki búist við því, að rödd heyrðist héðan að norðan um fjöðmálin. En okkur fannst nú margra hluta vegna - sérstak ástæða til þess að láta til okkar heyra. Var því skatið á fundi og nokkrar tillögur samþ. sem eg læt fylgja hér með. Jafnframt sendum við „Tímanum" þessar tillögur til birtingar. - Ef hann hefði umist til, mundu fleiri mál hafa verið rædd. Að vísu var vatnsorku - eða fossamálinu hreyft á fundinum, þótt ekki væri í því máli samþ. ákveðin tillaga. Virtust sumir fundarmenn dálitið hikandi að taka í ljós ákveðinn vilja í því máli sökum þekkingarleysis á slíkum sérfyrirtækjum (að virkja fossana). En eins og eg gat um við þig í bréfi í vetur þá er eg sjálfur því mjög fylgandi að þing og stjórn hrindi þessu máli, sem allra fyrst, í framkvæmd, enda þótt íslensk fé og vinnuafl þurfi að koma þar til. Peninga þurfum við að fá inn í landið; það er aðalatriðið. - Við erlunnt vil auðvitað til þess að þú sjáir þessar tillögur okkar í þinginu og kreystum þér til heimsbeska.

Héðan er fátt markvert að frétta. Tíðarfar hefir verið umhleypingasamt síðan hálfum mánuði fyrir hátíðir, og jarðbann í flestum sveitum hér að kalla má. Heilgrigði sennilega, enda kemur það sér betur hér í tíðarleysinu. Af okkur frændum þínum er alt gott að segja.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

nema Birni Vikinz; hann er alt af sáraumur og er aumt til þess að vita að geta ekkert ráð fundið sem lækna að geti veikindi hans.

Nú er og beðinn að skila til þín bestu kveðjum héðan - sérstaklega frá Birni og Kristjáni. Björn er alt af í svo miklu annríki og þessvegna dæmdist það á mig að skrifa í þetta sinn. - Bjáfur bið og þig að heilsa kærlega frá mér konu þinni og börnum og bræðrum þínum. Kveð þig svo með innilegri ósk um gleðilegt nýbyrjað ár og bestu þökk fyrir liðna tíð.

Þinn einlægur frendi

Þór. Gunnarsson

Einkasafn Bjarna Benediktssonar á Borgarskjalasafni Reykjavíkur

Heidarbæ 25 Ma 1920

Heiðraði herra!

Viðvíkjandi Sandei vil ég leifa mér að senda yður nokkrar línur og láta í Kögi mitt álit til ráðlegast eins og komið er að leia hana alsekki í þetta sinn eggvarsið annars verður fuglinn fljótur burt ef angað egg verða tekinn og síðann þrautvant verður óviðráðanlega til þess að gera auðkar stórhaða, þrammvegis. Síð verðið að hafa það hugfast að eiðleggja ekki nýjar þar sem þessi jörð hefur haft á Kögi. sem er á mínu áliti varp staður í stóru ísum og brit, en þess ber vandlega á gjöta að þessum nýjum sje ekki ofboðið, með vangæti stórgæs og stundarhagnaði. Ég vil borga í leigu eins og vanter ef ég fæ að láta í þana 10-20 kindur. og gjöta þess á angum sje ekki vant af þeim sem hinum á hafa flaur til leigu sem í henni hinum á verða

Virðingarfyllst: Jón Guðmundsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Rev. Pall Sigurdsson
Gardar, N. Dak.

H. Harts 19 21

Herra Benedikt Sveinsson
Reykjavik

Brjef yðar af 31. Jan, ásamt viðtökukvittunum til mín og Kr. Kristjánssonar fyrir peningum þeim sem við sendum á Landsbanka Íslands, hefur mér borist nýjes í hendur.

Við þökkum yður kærlega fyrir ráðstafanir yðar á þessum peningum okkar.

Með virðingu
yðar
Páll Sigurðsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Þórunnarseli, 29. jan. 1921.

Kæri frændi.

Bréfið er eg sendi þér skeytið um, það eg Sigurð frá Ósta-Felli fyrir, er hann fór með Sterling áður í haust. Sé mig af skeyti þínu, að það hefur eigi komist til skila. Býst við að hann hafi gleymt því í vasa sínum, en að það sé eigi týnt, því annars geri eg ráð fyrir að Sigurður hefði sinnt mér um það. Bréf þetta var vottfæst umboð til þín, að hefja fyrir mig efti-launin, sem Alþingi veitti mér í þessa sumar. Sé bréfið enn í vörslum Sigurðar en þar skýringar viðkomandi peningunum, og enn fremur beðið eg þig að greiða af þeim lífsábyrgðartiðgjald Björn tónar míns — að upp-hæð kr. 54,28 aura til frú Þórunnar Jónassen, sem á að borgast fyrir 22. mars þ. á. —

Fari mig svo að bréfið sé glatað, verð eg að biðja þig að senda mér nýtt það á minn kostnað — því ekki geri eg ráð fyrir að þessir peningar verði greiddir þér án skriflegs umboðs.

Fyrirgefðu ruglið. Kær kveðja.

Þinn vinur.

Daníel Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Þórsmörk 15. júní 1921.

Kæri frændi!

Enn er mjer ad detta í hug ad skrifa þjer örfáar línur, þó þad máski hafi ekkert ad bída, þarmed jeg er farinn ad ímynda mjer, ad þad sje einhver dómur á því, ad nokkurt skeiti kæmist á milli okkar, en samt ætla jeg, ad skýra þjer frá, á hverju jeg byggi þessa ímyndun mína, ef ske kynni, ad þessar línur kæmi mí til skila.

Fyrst skrifade jeg þjer, mig minnir 20 eda 21 okt. f. á. og bad þig ad veita fyrir mína hönd, móttöku þeim Kr 200,00 sem þingid í hittidfyrradsumar veitti mjer, og jeg var búinn ad sjá á fjárlögunum fyrir árin 1920 og 1921. med því fylgdi skriflegt umbod vottad af P. Stefánssyni kaupmanni á Húsavík, bjeth þetta bídur svo Sigurdur Jónsson- fyrrum ráthera, ad flytja fyrir mig til Rín (Til þess lá sú orsök, ad jeg var ad bída hann ad taka á móti peningunum en hann taldi þig heppilegri, þar jeg þyrfti ad hafa einhverr vissan í Reykjavík til þess framvegis.) Þegar kemur fram janúar og jeg fá ekkert svar, sendi jeg fyrirspurn símleidis, og fá aptur fljótlega frá þjer svar, ad þú hafir ekkert bréf fengid, list mjer strax skuggaleg á, en held samt ad Sigurdur hafi gleimt bréfinu í fórum sínum, úr því hann hjet mig ekkert vita, sem sjálfsagt ad hver áreidanlegur madur hefdi gjört vari bréfsins og látad, jeg bregd svo vid og skrifa þjer, nú med bréfid í „Sterling" sem fór frá Húsavík 3 febrú vestur og suder til Reykjavíkur og á Húsavík var keypt ábyrgd á bréfid, í því bréfi var talid nyti mest sem hjer ad kæmi en sagt, er ad vekja ef þetta

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar - Borgarskjalasafn Reykjavíkur

margnefnda bréf mitt, kæmi fyrir hjá Sigurði, og umboðið
rendist í lagi, að taka peningana, og borga af þeim Kr 54 og
nokkra aura til frú Þórunnar Jónassen fyrir 22 marz s.l.
sem er lífsábyrgðar iðgjald Björns Danielssonar, sonar míns,
en væri Sigurður búinn að tapa bréfinu, eða eitthvað vantaði
til að hefja peningana, bað ég þig að senda mjer það allra
fyrsta símskeyti á minn kostnað (síðarmeir) svo ég gæti
útvegað, og sent þjer annað umboð og eins borgað iðgjaldið á
réttum tíma.

Nú líður og bíður, ekki fæ ég neitt skeyti, svo
ég held allt sje í góðu lagi, peningarnir og kvittunin fyrir
iðgjaldinu kæmi þá og þegar, en svo líður hver ferðin af
annari að ekkert kemur, hverki skrifleg eða símleiðis, þar
til ég í byrjun maí sendi til þín svohljóðandi símskeyti:
„Fengið bréf? Sterling febrúar símsvar". Ekkert svar!

Nú er komið í miðjann júní, hvort þjer nú ekki ástoða
fyrir mig að ímynda mjer, að hjer sje ekki eitthvað einleikið?

Mjer þykir nú ekki mikið þó ég verði af með þessa
peninga, þó ég hafi ekki hugmynd um hvers vegna, en að Björn
minn skuli máski tapa fleiri þúsundum mín vegna, fyrir
að treysta á þetta, það þykir mjer heldur lakara, og þá
hefði mjer nyrðhaflega verið betur „heima setið".

Ef þú skyldir nú fá þessar línur, sem vel getur sked, (því
ég sendi þær með manni hjeðan úr kvennu) og allt skyldi en vera í
„góðum sjó" með þessa elskuleg minn, þá blessaður hafðu einhver ráð
að hjálpa upp á sakirnar í bráð, og komu í veg fyrir að Björn tapi lífsábyrgðinni
þjer skal verða tafarlaust sent það aftur án þess nokkurt tillit

Einkaeign Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

III

sje teikid til þess sem jeg kynni einhverntíma eða aldrei að fá úr landsjóði.

Svo bíð jeg þig skrifa mjer örfáar línur aftur, með Boga Stefánssyni sem flytur þjer línur þessar, þó jeg gjöri ráðgjöri að líkid verði um tíma til þess, í Reykjavík dagana sem hann dvelur þar.

Jeg er víst orðinn mjeg langorður en það var einsog þess þyrfti; undir svona lögudum kringumstæðum, en hvernig það er niðursett, bíð jeg þig fyrirgefa

Með kæri kveðja til þín og þinna

þinn einl. frendi Daníel Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ísólfsstaðum 26. maí 1921.

Hr. bankastj. Benedikt Sveinsson.

Góði gamli vinur.

Ekki er það, ef til vill, eftir reglunum að snúa sér til eins af yðkar bankastjórum með bankaerindi í privat bréfi, en þó verður það svo að vera í þetta sinn.

Sjálfskuldarábyrgðarlán mitt við Landsbankann, að upphæð 4 þús. og eitthvað, hefur fallið í gjalddaga fyrr en skinn í f. m. Og hef til þessa slagsmál með að borga 500 kr. í víxli og afborgun af láni þessu og leyfi mér að fara hérna sama á leyt nú. Og í traustri þess að það takist lét ég hér með fylgja 500 kr. — Og trúi ekki öðru heimur fari á öllu versnandi. — Og skrifaði Magnúsi Sigurðssyni embættisbr. sínum um þetta efni um daginn og vænti svars, en hef ekki fengið. En nú heyri ég sagt, að hann hafi farið utan.

Lifið vel og lengi

Þinn einl.

Páll Stefánsson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Húsavík, 28. maí 1921.

Kæri frændi!

Þeg leita nú hjálpar þinnar einsog ofsöll dýr. Ef til vill er það fáum í blindni, — en þeg get ekki annað, og er þá best að komast þegar að efninu: Getuðu með allfylgi kunningja okkar í Reykjavík útvegað mjer að láni 2000 krónur? — Handsalinn er svo bráð, að þýnzk engin ráð til þessa, sleng þeg á hjarninu með 6 börnin mín 30. næsta mánaðar. Þá yrði þeg neydd til að segja af mjer oddvitastarfi hjer og allri forvigisstöðu í þarfi þessa þorps. Þó er ekki svo að skilja, að hjáhagur minn í sjálfu sjer dæmdur til dauðs. En viðskiptabreyting hjer og óáran torðinnar honum áreiðanlega, nema sumarafli inn.

Hjer segi þeg hjer af-dráttarlausan samleikann í trúnaði, og þú máttu treysta, að þessara mála leita þeg ekki nema af því, að þakið er í öll skjól hjer til bjargráða í bili.

Ef þú getur fundið leið til úrlausnar, bæt þeg um að finna formið á lántökunni. Til tryggingar sendi þeg lífsábyrgðarskírteini mitt í „Dan" á kr. 1000.00 og bið þig að taka annað samskonar hjá Pjetri Jónssyni vátryggingarmanni; hann hefir haft það til geymslu, og nú hefi þeg skrifað honum um, að hann afhendi þjer það. Iðgjaldakvittanir fylgja, en eru þó í molum, því einhverra orsaka vegna vantar sumt af þeim.

En treysta máttu því, að iðgjöld öll eru af fullu greidd. Vænti þeg þess, að umboðsm. „Dan" (eða „Hafnia") endurgefi þer kvittanir, sem vantar. Umboðsm. er J. V. Tulinius í Reykjavík. — Verði af þessu, skal þeg gefa þjer ávísun — eða öðrum — á laun mín úr ríkissjóði fyrir iðgjaldi árlega, svo lífsábyrgðin sje í fullu gildi sem trygging.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ef mjer á að verða borgið, þurfa peningarnir að koma
með „Sterling" nú þegar í næstu ferð (í júní). Geti það
leikið, vænti jeg þess, að jafnframt verði sent til mín
ábyrgðarskjal til undirskriftar. Ef svo væri, þyrfti
lánið að vera afborgunarlaust 3–4 ár; þá þrífst jeg
visst um allar efndir. Þó ber ekki að skorð þá sem
nefnt skilyrði. —

Takist þessi ráð, bið jeg þig að greiða af láninu til
Vífilsstaðahælis fyrir Búnaðarbankann v/ Sesselju Teódórs-
dóttur kr. 470,00. —

Jeg býst við, að þessi málaleitun hafi á sjer nokkurt
barnslegt snið í augum þínum sem bankastjóra og
fjeskiptamanns. En jeg tala hjer til þín sem persónu.
Og þessvegna veit jeg, að allt er undir þú komið hvað
þú getur. En jeg undirlæt þeim: Úrslit eristafs mun
en undir þessa kringum seld. —

Jeg vil ekki eyða mörgum orðum til afsökunar. Þú
hlýtur að sjá, hversu þungt mjer er að fara svona leið.
Í traust þess kveð jeg þig með alúðarkveðjum.

Þinn einl. frendi

Ben. Björnsson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

REYKJAVÍK, 28. apríl 1921.

Hr. ~~Sig. Eggerz~~, Ben. Sveinsson
REYKJAVÍK. bankastjóri

Háttvirti herra:-

Eins og yður er kunnugt, er enn ógreidd stór fjárhæð af kosningakostnaði D-listans frá því í vetur, og hefir Viðskiftafélagið látið fé af mörkum í bráð, en eins og gefur að skilja, nær það hvorki nokkurri átt, að eitt einstakt firma, sem í greiðasemi hefir annast gjaldkerastörf D-listans , verði látið sæta þessum útgjöldum bótalaust né að til þess verði á nokkurn hátt ætlast, að félagið geti átt þetta lengur úti.

Nú hafa verið haldnir tveir fundir um þetta efni og þangað boðaðir aðstandendur D-listans. Sáu fundarmenn helzt það ráð, að leitað væri til áhugrasamra manna, þeirra sem einhver ráð hafa, og gengið út frá að fá mætti 100 krónur, eða svo, hjá hverjum þeirra. Það er á engan hátt hægt að ætlast til þess, að nokkur einn maður, hversu áhugasamur sem hann kann að vera, takist á hendur að finna svo marga menn að hann geti náð inn allri skuldinni. Fyrir því sá fundurinn ekki annað ráð vænna, en fela aðal-stuðningsmönnum listans að safna jafnri fjárhæð og voru þá tilnefndir þessir sex menn: Magnús Sigurðsson, ~~Benedikt Sveinsson,~~ Þorður Sveinsson læknir, Þorður Sveinsson kaupmaður, Dr. Þorður Thoroddsen og þér. og Sig. Eggerz

Tekjuhallinn, sem óhjákvæmilega verður að greiðast nú þegar, er kr.: 4138.52, og þarf því hver þessara manna að ná inn kr.689.76.

Aðra leið en þessa vitum vér ekki greiðfærari og treystum því að þér takið þessu erindi vel. Eins og áður segir, mun líklegust leið til þess að afla þessa fjár, vera sú að leita til fárra en góðra manna. Eru eflaust nokkurir af styrktarmönnum D-listans svo vel stæðir, að þeir geti lagt 100 krónur af mörkum til þessa, jafnvel þótt sá hinn sami kunni að hafa greitt eitthvað í kosningasjóðinn í vetur.

Að því að ekki verður hjá því komist að standa skil á þeim peningum, sem greiddir hafa verið fyrir kosningasjóðinn, en þér á hinn bóginn kunnið að þurfa nokkura daga til þess að safna yðar hluta, þá mætti nota víxil í staðinn, sem undirritaður gæfi út, en þér sameyðublað til afnota, sem þér eruð vinsamlega beðnir að endursenda í dag eða á morgun.

Virðingarfylst
Þórður Sveinsson

Þórður Sveinsson & Co.

ÞS/S

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Kom 27/1. Umsókn send forsetum samdægurs.

Ísafirði 14. Jan. 1921

Herra forseti Kenned. Sveinsson
Alþingis minn.

Hér er leyfi mínu sem
sækji um þingskriflega eskur:
Ferna Sveinsdóttur, verzlunarm.
og Kristján Jónsson fyrr. ritstjóri
bróðir minn.

Báðir þessir menn eru reglumenn,
áhyggjulausir og vel hæfir til þessarar
starfa og get ég þá gefið þeim mín
besta vitnisburð.

Sérstaklega er Kristján vel
þjálfaður og dálítið vanur við að
taka vélar, en Ferna skrifstofu
vitkönd, en báðir vel þeir í réttrit-
un.

Ef þá, sem og vonir, verði
forseti velviðaðs áfram vildi ég
mega biðja yður um að vera þess-
um mönnum, sérstaklega Kristjáni,
hlynnan í þessu efni, ef þá, sem
ég vona álítið að þeir séu störfum
vaxnir.

Með virðingarfyllstu
yðar einlægur

Jónas Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

A.-B. SVENSK-ISLÄNDSKA HANDELSKOMPANIET
RIKSTEL. 32090 TELEGRAMADR.: ISLANDSKOMPANI
MALMTORGSGATAN 3
STOCKHOLM

Stockholm d. 3 febr. 1921.

Herr Bankdirektör Benedikt Sveinsson,
Reykjavik.

Kære Vän,

Det är med uppriktig ledsnad jag ber att för en gång få helt omvälta min accept i Kr. 6.000, isländska. Den förlust jag nämnde om i mitt förra brev har jag glädjande nog slipat att få igen. Jag hade hoppats saken skulle komma ordna, så att jag nu kunnat helt bra vinna. Men det drog sig på tiden. Blieven därför ledsna på mig, om jag ber att få vänta några månader till. Jag skall gå alt för att till nästa februari kontrera helt vårselv. Den vänlighet, som bevisats och bevisas mig, skall jag alltid bevara i tacksamt minne.

Under förhoppning om gudtacksamt tillmötesgående sänder jag härmed my vänl. a Kr. 6.000. Räntan för 6 mån., beräknad efter 9%, sänder jag i god tid telegrafiskt.

Och alltnyt sommantäda nu inom kort. Med vänsse hälsar jag detsamma. Jag har haft bevis av flera isländare under sista

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

tiden, fyrst per dyr seden av konsul Ragnar Olafsson og hr fru Bergsveinsson frøken Ástríður Sveinn Björnsson vinir þjóðar þinnar. Þá gleðir mig mjöglat at at þú treffir hvorum og hvers fru.

Hilsa mit til hjartalag alla mína vinna og frænda, at þú fellur barnalig.

Eder tilsjónu vín

Ragnar Lundberg.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Isafj: 28. maí 1921

Kæri vinur.

Bið þig mjög vel þyrstan að þú var ekki heima um dagmál þegar og lest þig og gleðji að líta inn til mín.

Konan sagði mér að þú mem hefðir komið meðan og var í kirkju en auðvitað allir þarmir þegar og kem.

Ferðin hérna gekk mjög vel en ekki gekst annað til drykkjar en valgt vatn, ekki öl eða limonade.

Virðingarfyllst
þinn einlægur
Guðm. Guðmundsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Jón Björnsson.

Þórshöfn 17 Ágúst 1921.

Kæri vinur.

Einsog þú mantst fjekk jeg í vor víxil í Landsbánkanum að upphæð Kr: 3500— Stefán Apothekari Þórarensen var útgefandi en jeg samþykkjandi, nú vildi bilga þig ~~og~~ treysti þjer til að vera mjer hjálplegan með að fá framlengingu á víxlinum, með sem minstri afborgun, ekki meir en 10% og vextum. Jeg hefi skrifað Stefáni og sent honum víxil eðublað samþykkt af mjer, en bið hann að útfylla. Víxillinn er skrifaður því jeg hafði engan prentaðan, en jeg vona að það geri ekkert.

Einsog þú veist þá er allar vörur óseldar enþá og því þetta verði tími til að borga.

Jeg hefi líka mjög lítið „Driftskapital," sem jeg verð að minnast á síðar, jeg fór framá við Júlíus Sig. að fá 15. þús krónur en fjekk ekki meira 10 þús. á víxil, sem undirritað segjir ekki mikið, á þeim tímum sem maður þarf helst á peningum að halda og er ekki tíðin að selja vörurnar. Hefði jeg fengið

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

15 þús. á Akureyri ætlaði jeg auðvitað að borga víxilin í Reykjavík. Víxill fellur minnir mig
17 Sept. og er það í fyrsta sinn sem jeg fer fram á framlengingu, ~~bíð~~ jeg þig vera mjer hjálplegan ~~hvor~~ þegar Stefán finnur þig, hvort sem þú ert kaupmaðurinn eða einhvörjum, sem jeg vona. Óðlengi þetta enn. Jeg sendi þjer skeyti sem konan Helga Eyjólfsdóttir bað mig um, Helgi dó úr lungnabólgu hálfeinst í 5 daga, jeg sje eftir Helga, enn of mikið af góðu fólki hjer, — hann var þjer altaf ákaflega trygður. Influensa hefur verið hjer og verið slæm, hafa dáið einir tveir úr afleiðingum af henni, en margir legið þungt, fá lungnabólgu og afskaðar eftirá.

Fiskirí hefur verið í meðallagi, og sennilega ágætt ef ~~hefði~~ enn hefðu verið vöðfiskur nú í Breiðum til mánaðamóta. Nú er aftur mjög afli en mokuðu lang sótt hjeðan á mótorbátum, en ágætt á Skálum. Norðmenn ausa upp síldinni í þúsund tunna vís hjer inn á Langanes, fylli sig hvert skipið á fáum öðrum, ílát til þess að vita af landsmönnum njóta einnig af því.

Trollaranir þurfa uppí landsteinum hver á fáum öðrum á Fimafirði hjá Gunnólfsvík ogera svo fiskinum til góða þar á ~~H~~ höfninni allir breiða fyrir nöfinn. Alt má bjóða okkur á ríkisjálfsmunum. Við erum harðvándegjir yfir samgöngunum, fáum aðeins „Sterling" svona annan hvern mánuð og þótti okkur vándegjar

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

yfir því hvað við emm settir útundan
með skipv. S. d. á Kolafoss mji aldrei að
koma hjer eftir ádeilum.

Nú ætla jeg að biðja þig að hlutast
til um að hann verði látinn koma hjer
í burtleiðt til að taka vell og fiser. Eftir
ádeilum á hann að koma þriðvar á Vopnafjörð sem
afsiðar ekkert meira af vörum en Þórshöfn. Við
verðum að fá betri samgöngur, stjórn Einskipafje
hlýtur að sjá að við þetta er ekki unandi.

Kemur þú ekkert hingað bráðlega?

Mótorbátarnir komnir að mér góðan afla.

Kveðja til þinna

Þinn einl.

Jón Björnsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ósettpst. 25. Júl 1921

Kæri frændi minn!

Þakka þér og ykkur fjölska vel fyrir síðast. Ferðin gekk ágætlega heim, og öllum leið vel hér heima þegar ég kom. – Ég hefi góðar endurminningar um ferðina og man hana vafalaust meðan ég lifi. Sakna þess samt að mér faust ég ekki „rabba" eins og ég hefði viljað við ykkur frænda mína og fornvini. Maðr drósk nauðugr, viljugr, út í straumrinn af því svo margt var að sjá og heyra fyrir þá sem aldrei hafa litið út fyrir heimahagana. En nú er um seinan að sjá þetta, því ógi verðr nú úr bátr.

Jæ, ég þakka og aftur þakka viðtökurnar heima hjá ykkur af öllu hjarta og bið þig fyrir ágæta kveðju til konu þinnar og barna. – Þar var slatti um kveðjur okkar

Landskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

þú hafðir komið um borð í Sterling um morguninn, eptir því sem Hans á Háli sagði mér, en ég gat aldrei séð þig.

Hans Karlinn greip kápu af þér þegar hann fór frá þér síðasta kvöldið en skilði sinn kápu eptir. Hefir beðið Þór. Sigf. í Húsavík að sjá um skil á kápunnum aptur, fram og til baka, — því Hans þóttist vera þarna illa!

Influenzan í Húsavík og komin á stóku ból fram til sveita. Sumir fara alla út úr henni.

Með ágætis kveðju og óska um góða líðan yykkar allra

Þinn margfeld.

Baldvin Baldvinsson.

Kveðja til Baldvins, og, skrifa honum með næsta pósti.

B.B.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

A.-B. SVENSK-ISLÄNDSKA HANDELSKOMPANIET
STOCKHOLM REYKJAVIK

RIKSTEL. 32090 TELEGRAMADR.: ISLANDSKOMPANI
MALMTORGSGATAN 3
STOCKHOLM

Stockholm 10/8 1921.

L/m.

Herrar Runólfur Stefánsson
och Benedikt Sveinsson,
Reykjavik.

Vi hava med största intresse mottagit Eder ärade brev av den 5 i förra månaden och hava hört oss för angående höpebehov å Island till. Vi beja Eder gottfinna efter mottagandet av detta brev telegrafera oss billigaste pris, beräknat efter partier å 1000 tunnor, 3000 tunnor, 5000 tunnor och 10.000 tunnor. I telegrammet behöver endast stå fyra pris, om dessa beräknas efter ovanstående partimängd. Det skulle glädja oss mycket, om vi skulle komma på ett livligare handelsutbyte mellan Sverige och Island till stånd.

Undertecknad Lundberg, som i dessa dagar återkommit till Sverige från en långvarig vistelse i särskilt uppdrag i Paris, ber om sin privata hjärtliga hälsning till herrarna bådar.

Vi ha äran teckna

Högaktningsfullt

A.-B. Svensk-Isländska Handelskompaniet

Rune Lundberg.

©Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar ©Bjarnarbókasafn Reykjavíkur

A.-B. SVENSK-ISLÄNDSKA HANDELSKOMPANIET
STOCKHOLM REYKJAVIK
RIKSTEL. 32090 TELEGRAMADR.: ISLANDSKOMPANI
MALMTORGSGATAN 3
STOCKHOLM

Stockholm d. 12 aug. 1921.

Kära Vän,

I denna dagar har jag återkommit från Frankrike, dit jag vistats fem månader på ett vetenskapligt anlag. Det är med uppriktig lättnad jag skriver detta brev. Trots de mest omegliga ansträngningar har det ej lyckats mig att få ett ord av den stora frikort jag lånat och varom jag fått skrivit. Det gick alldeles för galet långsamt med alt sådant. Att jag fått ett sitt betydande belopp torde vara sitt så säkert, men nu, det tycks fortfarande vara ovisst. Vi kan nog förstå, huru svårt jag skall tycka det vara att om en gång bedja om upprepad hjälp av mina isländska vänner dessutom. Men jag ser mig ingen annan väg, då jag fördelt anskaffa summan på annat sätt, men ej lyckats. För jag alltså barnen en [illegible]?

Þjóðskjalasafn Íslands Bensínlíksnar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Men kantarna vill ni åtminstone betala. Lät mig omgående få veta dem!

Jag blev så glad, om vi kunde köpa ett stort parti Islandsäl i Norge. Den provision vi kunna erhålla däröfver ber jag nog att få av Eder. Skriftliga handlingar behöfvas ej vi vilja ett omedelbart besök av betalningen till Eder i avbetalning å varan. Det skulle vara mycket glädjande att få det på den. Tala om vi det för alla om mig!

Jag skrifver Eder i samband med ett par brittiska, det ena bekvämt land, det andra Brittiska Rikets stattliga skepp. Jag vänder mig till ni att Eder ett tyckt arbete av mig, som delvis behandlar Island och dess numerande politiska ställning.

Med de hjärtligaste hälsningar till Eder och andra mina vänner i Reykjavik, som Vi träffat tänker på

Eder tillgifne

Rasmus Lundborg.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Páll J. Torfason
Gammel Kongevej 95.1
Telefon: Vester 37.81.

Kobenhavn V., d. 8-8-1921.

Alþm. Bened. Sveinsson
Kari vinur.

Reykjavík

Þökk fyrir línu d. 28. f. m. og skeyti.

Engum mæi frá skápum vorum. Til síðasta augnablikk vonaðist þú eftir að komast með 8 Hl. á morgun. Hefi þú aðeins tæim augnablikk til þess að skrifa það er hlýt þurfti daga til þess að skýra þolanleza. Hafði von um að komast á stað með efirinquirir okkar og gæti mín, — en gnægar hindranir tem í leiðir um mjer af vatnavöxtum orsakka þú ekki get komist á stað svo beinn er þarf og fer þú þeir hurqi. — af sinni —

Línur þessar eru ekki aðeins til þín — heldur og til allra þingmanna — sem undir fertyktu þinni vettnd mjer umboð til þess að fara með valtýðdar-málefnid ng. fev. í sambandi við það. Hefur mjer síðast fyrsdjet Björnsson skýra frá er í skilningi á þú mæli og velvilja við það — og þætti mjer vað að þú bærir saman skaðanir okkar um tvennt með það skal fara — þannigað til þú kem — sem þú vana að undi með hallfaes er fer hjeðan eftir nokkra daga.

Málefnid sjálft er létill (en góður) líður framtíðarvæla Íslands og verður þú á ábyrgst með þeim. En um þau bur mjer tvo mikið fyrir brjósti að það kemst ekki á pappírinn þótt skrifi vari og lími mæger.

Hugsjónir um skipun stjórnfylagar og afstaða þeirra innbyrðis eru górbreittar. Reyna er að mynduð fyrir hinum nýja hugsjónum.

Á þessum óvíði eigið þú fáinnum ver sjónarmiðir er skipið Alþingi hins nýja Íslands orlagaríkt og þurfa klutverk fyrir hundurnir H. Hafstein Norðurlanda biða tíðinda frá okkur. Misfellur sem á Íslandi ekki gera mikinn

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

skada verda þeim þungar. En þeir þá er engínn annar kostur en stíga í spor yðkkar.

Nauðsyn slíkra görbreytinga skilur hver ~~ein hetkur~~ einstakkíngur ekki ít í æsar - enda þarf þess ekki und. Heldur ekki að einn þjáðfélagi sje skildara en aðru að leggja á tvær hetur. En þess er heldur ekki þörf. Afl það er skapar og vaðar kugsjónum Rynfleykka og þjáðu er nógu sterkt til þess - að fram verður þá að gangur sem í Kíri er - hvað ~~sem~~ hann sjálfur sjónist er ekki fremur umþarvt - en um það að gangur í gráfinu. Þegar að takmörkum er komið finna allir að þessu þjáðfélagságæti, þ. e. þingvaði byggt á meirihluta er ekki einkjýt og verða þarf minnihluta. Að friðhelgistakmörk milli einþarvþíttar einstakkíngs og þjáðfélags - milli þjáðfélags ~~um byðis~~ o. s. frv. - verða að flytjast til. o. s. frv. o. s. frv.

En um allt það stríði jeg ekki að skrifa. Þeir bátkar hinar nýju lógbátkar kins brautviðjandi Íslands verða að bíða.

Jeg vildi aðeins minnast lítið eitt á hvað gera þarf í bili utk. atvinnumálum - einstakkíngu viðv. ~~at~~ verslunar og bankamálum.

Eru til þess að fyrirbyggji misskilning verð jeg að taka það fram - að jeg skoða yðkkur alla 42 þingmenn - sem þingmenn saman. Kosningarlágum þegar þið sitjið á bekkjunum - en að öðru leiti sem 42 höfðingja þ. e. eigendur atvinnumála Íslands. sem ekki aðeins eru kosnir - heldur sem einnig sjálfir hafið skipað yðkkur til forgöstu í öllum greinum - sem hafið ábyrgð á velferð 2000 manna hvers. Að svo mikku leiti sem kosningarlágin eigi nú til eigið þið - að verða forgöngumanna þeirra er með fullri meðvitund og ábyrgð taka manníslag sitt að sjer, þegar líkt er ástatt og nú á Íslandi - að gangur í utan þings vöstbræðralag og skipa, úr yðkkur hóp til verka, og taka að yðkkur þeir persónulegu forgöstu og gæslu á öllum störfum manníslagsins. Þar sem verklega, kunnáttu vantar í yðkkar hóp eigið þið aðráða verkamenn sem ekki eru kúskandur heldur hjú, sem framkvæma öll störf undir umsjón yðkkar. Jeg vil taka það fram að einakum þ. e. „trnotar" á kaðlum einstakra manna í þjáðfjelagínu - eða á kaðlum einstakkíngu í öðrum þjáðfjelögum verða eru hattaleg nafn. En í kaðlum sjálfs þjáðfjelagsins þ. e. þeirra manna sem eru sjálft þjáðfjelagið í þessu tilfelli yðkkar og þeirra manna er þið skiljið til minna með yðkkur eru þeir fátu mandsinkjar til sjálfsvarnar og Revalver þegar mótstaðingur hefur revolver á lofti. Þið drepið fjárkaðlegt sjálfstæði Íslands um lengri tíma ef þið getið ekki tileinkað yðkkur þessa skaðsemi og gerið til framkvæmda óskitað samkvæmt kenni.

Jeg skoða þá sem slíkt bandalag sje stofnað. Þeir medal yðkkar sem kann að vanta þrek og einurð - verða svo að vera kosningarþrótt og framvirð yðkkar atkvæði - og ev. talandi og irvádandi öllum bjargráðum. Jeg treysti yðkkur til þess að vetja og tatta tryggingar er drengskap yðkkar og þörf Íslands eru sambaðnar. En velferð slíks bandalags er undir þeir kosnir að engar vádagerðir brjóst ít á öðru fyrir en sem lagafræðilegar - þ. e. orðrir klutir.

Jeg geri ennfremur ráð fyrir að þrjár sjónðir yðkkar (þ. e helmingur þinglids) getið kosið yðkkur saman um hinar yðri reglur fyrir slíku bandalagi (Ein sjónd sjerstakkíg innanlandsmál Gunnar sjónd viðskiptí við útlönd þriðja sjónd ráð til að vefja þólitíkar og þersónulegar misfellur o. s. frv.). Þegar fyrstu frumreglur eru fundnar (1ta bæðrd. drengskapur - trú á mátt og megin - þagmælska o. s. frv.) þá munu kæra að velja úr liði ef þarf. Ótrúlegt að til þess kæmi að úti þurfi að taka nokkurn þingmanna - þar sem nógu starf er fyrir hendi fyrir alla hæfileika og verðlaun fyrir góðu samvinnu ómatanlanlega eru: auðkinn auður og vitkideemi fyrir hvern einstakann og hans 2000 manns, og þar með fyrir lið ísl. þjáðfjelag í heild. Á hinn bóginn —

Það má þú gera ráð fyrir að í bandalagínu verði velfleiðis þingmenn.

Skálatni Íslands og bandalagsins sem blasa mót við mjer er.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

verslun og siglingar — Banka og fjárhagsmál — og stórgróðamál. Alstaðar allt viðskiptamál ótáð.

Öll þessi mál eru svo mikilvæg að þau geri ráð fyrir að bandalagið skipi tvöfalda sjónmál í hverri þeirra (á ~~þann hátt~~ er bandalagið ~~samþykkt~~ til gæslustjórnar á framkvæmdum eftir reglum er bandalagið hefur sett.

Verslun (og siglingar): Jeg get farið áðurnefnt rétt fyrir því að ~~öllum~~ fyrir handvömm hefur ísl. þjóðfjelag tapað yfir 12 Mill. krónur (þ. e. hver fimgmaður fyrir sig, sem ekki vinnur af öllu afli að umbótum gerir Íslandi 300,000 krónur skaða á ári) sem það gat verið auðugra ef verslun þess hefði verið í sómasamlegu ástandi.

Spor er stiga þarf til umbóta á þessu þingi til jeg:

Með tilstuðli Alþingis — ~~á~~ ~~sá~~ stofnuðu samband stórkaupverslun Íslands í Reykjavík. Sambandið setur 14 menn í gæslustjórn, er stendur sambandinu og Alþingi ábyrgð á ~~gerðum~~ öllum athöfnum hans að lútandi. Gæslustjórn ræður alla framkvæmdarstjóra og samþykkir allar gerðir sem er máli skiptir (Gæslustjórar skiptast störfum með sjer). Þáttur þjóðarinnar er undir staðu verslunar þessarar. Öllum mönnum og fjelögum er verslunarrjettindi hafa á Íslandi eins bæði rjettur til þátttöku í þ. e. í hlutfallskosningu í gróða, tapi, og tilhlutun um málefni fjelagsins og viðskipti við það eftir reglum er sambandið setur. (Hlutaskrá aðallega fólgin í því að njóta lánstrausts og hlunninda ~~fjelagsins~~ stórkaupafjel. og taka þátt í gróða þess að tiltölu.) Stórkaupafjelagið skal auk höfuðskrifstofu í Rvík hafa aukaskrifstofur og afgreiðslustaði í öllum helstu kaupstöðum Íslands. (Verst um sum getur viðskiptafjelagar þ. e. kaupfjelagsstjórar og kaupmenn verið eyðandi þess í umbæti.) Eining í öllum erlendum borgum þar sem aðalviðskipti Íslands má til og er áskilið að ráðismenstu umboð Íslands sjeu hnýtt við skrifstofur þessar og afgreiðslustjóra. Til framkvæmdarstjóra í Íslandi sjeu kosnir menn er almenna verslunarmenntun hafa sem ísl. eða vel er á annars útlendingar sem ekki eru við fornar klíkur viðnir og sem skilja í hverri stjórnstöðu þeir

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Páll J. Torfason
Gammel Kongevej 95.[1]
Telefon:

Kobenhavn V., d. 191

...u. Sama gildir í viðskiptalöndum Íslands þá þannig að þar eigi völ á Íslendingum þá að velji Ameríkumenn erindi Íslands í Norðurálfu og Norðurálfumenn í Ameríku. Hjer í Khöfn þar sem aðalerindreki Íslendinga – verður verslunarskriftstofa að vanheimast erindreka-skriftstofunni (Sama gildir bankamálefni sjá síðar). Þeg get þess hjer undan þeg mun – að nýlega var hjer Spánverji er ferðaðist í opinberum erindum – sem vildi stofna til fastra viðskipta undir sameiginlegu eftirliti og með sameiginlegum tilstyrk hinnar isl. og spönsku stjórnar. Sömuleiðis annar erindreki sem vildi kaupa alla isl. hesta (5 til 10.000). Stjórnarleið. C. O. frv. Báðir vildu leggja fram ~~[illegible]~~ nú þegar, sinn hluta veltufjárins og svo er víðar ástatt.

Helstu hlunnindi Stórkaupaverslunarinnar er þau að hún nýtur fergöngurýmis til alls lánstrausts er þar þeningastofnanir er njóta isl. Lagaverndunar – getur veitt. Og ef þar endast ekki til þá Íslands. Í annan stað skal verðlag auglýst í öllum Kaupstöðum Íslands – mánaðarlega og eftir gaðum og í Stórkaupum og sveitaþörfum og skal reikning viðlagt ef útlend vara er seld dýrari eða innlend vara ódýrari en þar er auglýst.
Í þriðja lagi skal öll vara framleidd í Íslandi bæði Stórkaupafjel. fyrir áðurnefnt verð. Sje slík vara í útlöndum seld ódýrara en ~~[illegible]~~ framleiðsluverðið að viðl. kostnaði meðtöldum – ~~[illegible]~~ skal sá er hjer útlendingum isl. Vörn til slíks, setja svo háum sektum – að sami maður eða fjelag eigi ~~[illegible]~~ gerir það aftur. Í fjórða lagi ber að leggja háan verslunarskatt (tíund) 10%? lagða á vandsmíðaðar meira á alls og innanlandsvöru. Af skatti þessum gangi 1/4 til sveitasjóða (Hreppst. Skattheimtumenn) 3/4 til landsjóðs. Vara flutt af Stórkaupafjel undan þegin. Í ~~[illegible]~~ Skatts stað greiði Stórkaupafjel viðsvegar hluta árskaup á

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

í Danmörku og Sameinaðríkjum o. s. frv. o. v. frv.

Stórkaupverzlunin verður að eignast eða fá umráð yfir (helst með aukning Eimskipafjelags) svo stórum skipastóli, að það ætíð geti ráðið flutningsverði á vörum sínum.

Í sambandi við stórkaupverzlunina verður að stofna það fyrsta, sem er allsherjar, yðvað til þess að vinna úr ísl. afurðum. Hún ætlt ~~verður~~ að mala á Íslandi til þess að fá ~~[illegible]~~ inngang til að blanda við fiskveiða inngang til skepnufóðurs. Til þess að veita Rúm vetraraðgerðum á ~~[illegible]~~ úr síld t.d. saltri að búa til alsherjar síldarverzlunarvörn sömuleiðis úr fiskiá. Alla ísl. Ull á að vinna á Íslandi o. v. frv. Sömuleiðis skinn og ærur. m. fl.

Eftir þessari reinslu er jeg hef á verzlunarmálum Íslands – og sú reinsla er bæði gömul og góð – ~~er sinn~~ er áætlt að verja sex milliónum króna á ári til verkstæðis þannig lagaðs fyrirtækjanlags og til þess að lauma öllum er að því starfa (50,000 kr. á ári til hvers af 14 gæðustjórnum en aðeins ca. 1/10 af þessu) höðinglega. Samt mun gróði Íslands við fyrirtækjanlagið verða yfir 6 milliónir króna á ári.

Bankar og fjármál.

Hið fyrsta spor bandalagsins er að koma á þannig lagaðri samvinnu milli hf. bankanna og landsbankans að hvorugur geti ódrum eða Íslandi ágagn unnið né á við. Sambandið verður að skipa 2 sjóðnefnd er skipti verkum sín á milli til láglaunaðra eftirlíta á öllum fjármálum Íslands og bankanna (yfirbankaráð). Landssjóður á að ábyrgjast öll sparisjóðsinnlög á Íslandi og því ráðstafa þeim (eftir tilk. Samb.) til meðferðar á þeim banka eða á þann hátt sem Íslandi er fyrir bestu. Eins og nú er ástatt sýnist það vera öllum hlutaðeigendum fyrir bestu að báðir bankar vinni saman. Þann litinn hluta hlutafjár T. B. sem þarf til þess, að slíkt verði að vinsamlegum samningum, sýnist ekki landsbankanum eða yfirstjórn máske bandbundin af vaxtið að afla sjer. Gæzi slíkt eigi með góðu þá eru hardfengari ráð til sem án efa leiða til þess að Ísland ráði öllum fjár og bankamálum sínum, sjálfst og að allt það er ekki beint og óbeint er í þjónustu lins ísl. þjóðfjelags verði [illegible] sugn.

Fast form fyrir tilstofnun slíkrar samvinnu er ekki hægt að gefa í fjarlægð. Slíkt verður að ske eftir atvikum og á rjettum tíma. Seðilinnlausn þjóðbanka Íslands er rjettast að binda við Svíþjóð á skíru gulli – þegar innlausn fer fram á Íslandi en ~~[illegible]~~ erlendis við borgun í ~~[illegible]~~ þjóðbankaseðlum mun fylgja þess þar sem seðlinn er sýndur til innlausnar (N.B. þegar áfriðarvaðnum er aflýtt). Vegna þess sem á undan hefur farið nýst ekki samileg viðskipti í fjármálum þjóðanna eftir að Ísland á nokkur ár hefur haft útibú (Clearinghouse) hjer og víðar í öðrum höfuðborgum (London) ~~[illegible]~~ líkt sem latur kvæfur matast og sem í ofjaldgnugum eyði mun leisir Íslandsseðla og ótjónar ávisanir er greiðast eiga við tíðnisins. Við verðum í þessu máli á öllum sviðum að taka upp þann mál er við urðum að hætta við um stundarsakir þegar T. B. var stofnaður. Þú mun nærst vita svo langt að einn af misfellum þeim er jeg taldi áðurna – og sem bakaði mjer óþakkir og óslakkvandi hatur peningastofnana hjer var það – að jeg taldi ósamilegt og hættulegt að láta privatbanka hjer ráða málefnum Íslands þanning að svo líti út sem hinir ísl. bankar væri ekki annað en undirdeildir banka hjer. Valdi því afsreiðslustöfu eða bankadeildir fyrir Íslands fjármál nauðsinlegar hjer þangað til þjóðbankinn hjer sæi að best borgaði sig fyrir hann að gerast viðskiptavinur okkar á grundvelli fjárhagslegs jafnrjettis. Nú ber aftur að taka það mál upp undal annars af því að það er góðamál mikilsverð. Slíkt Clearinghouse skal að fáum árum ekki aðeins hafa gratt stórfje á kostnað þjóðbankans hjer, en það skal líka hafa útvegað okkur fullt sitbúlegt jafnrjetti við alla þjóðbanka Norðurlanda. Jeg veit að það fje sem kann að þurfa til þess að koma slíku í kring stendur okkur til boða með kjörum sem við getum vel gengið að.

Þetta eðlilega allt á þeim grundvelli – að vissa sje fyrir að þjóðbanki eða þjóðbankar okkar njóti svo áþreifanlegra lágvendar og hlunninda að privatbankar sem stofnaðir kynnu að verða eigi geti [illegible] þeim án þess eðlilegri en hjá lífi

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

og silfurvír.

Stórgripaður – fossar – náman – áveitur ~~o. s. frv.~~ Járnbrautir o. s. frv. Í öllum þessum og skildum málefnum verða sambandið að fylgja reglunni – að uppspretta skal á stemma en eigi að ósi. – Hér má ekkert gangga úr greipum.

Landbúnaðarhöfuðborg (Chicago) Íslands á að byggjast á Suðurlandsundirlendinu. Hafnarbæir hennar verða vatnamunsbrautasambandi Reykjavík, Stokkur og Hafnarfjörður – sídar jarðlestahöfn. Sérlag Íslands er að mikla verðir því Ramin að hér sje þá byrjun rjett tilstofnuð.

Fossafl. Ísland á, fyrst um sinn ekki að gefa rjett til iðnbyggingar á öðrum fossum en þeim, sem ekki kosta yfir 250 kr. kilowatt á notkunarstað í iðnbyggingar og rafflutningskostnað eða ca 25 á 30 kr. árs kilowatt. Hér með ekki talinn kostnaður við kaup á landinu og aðnum. Undantekning: smáfossar ekki yfir 50,000 ft sem aðallega gangga til byrjunar til ramma eða til hjeraðsafnota í Landsspari. Fossafurvistakin standast alla samkeppni nágrannalandanna ef kilowatt kostar 500 kr. á notkunarstað þar með talin öll þjóðfjelagsgjöld (land-vatn- og rjettindi m. fl.). Meinsemar allt að 250 kr. kilowatt á að gangga til þjóðfjelagsmeðan sveitarsjóðs og aðallega til Landsjóðs. Borgum þessi á að takast í klettaka – endurkaupsrjetti – í þeim sem fest yfir á kvedinn (15%) árshag eða á líkann hátt, sem ekki er beinn peningagjöld fyrir þá er fyrst byggja út. (Ef þjórsárfossar eru 600,000 kw. skarar þetta til 120 millj. gjaldes af þeim eða meira og má auðveldlegt gera fyrir það).

Náman verða annað tveggja ekki rekinn eða þar þola skipuð mannfjelagsgjöld á Íslandi og annarstaðar. Það er t. d. lítilsverð jarðarna sem ekki getur borgt nokkur hundruð þúsund krónur árlega til Mannfjelagsþarfa.

Er eins og vant er dettur batinn úr hjá mjer af því að skipið fer og jeg verð að hætta. En á meðan jeg man; gat jeg útvegað Landsjóði 5000 kr. fast árgjald fyrir tilfurberæsi náman á Helgustöðum og klettaka í ágóða.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Páll J. Torfason
Gammel Kongevej 95.[1]
Telefon:

København V., d. 191

Af Íslandsbanka rikislán – sem þig hef bráðabirgðaloforð til viðreisnar bankanum og fyrirtækjum þá sjáðu um ef hægt er, að þig fái að studja að því, að slík lántaka fáist. En ekki vil þig í því efni standa lengra að vígi en svo, að þig ekki þarfi að klappa erindi þjóðarinnar.

Aðalleyna vegna þess að félagar mínir í D.J.A.S' eigi hafa getað fengið sig til að gefa mjer umboð sem þig hef samþykt til þess að mæta með þeim alþingi og heldur ekki skattfelsur sem þig hef nægju til sámarsamlegra viðgjörða og endurgjalds til bráðabirgða til þín og þinna amara er fram hafa lagt vinnu og fylgi í félags þarfir – (Ársæll máski makk við Manberg eða aðra) – þá hefi þig enþá ekki getað komist á stað heim til Íslands. Þig hef þversamlegu lagt út án endurgjalds stórfje í félags þarfir. Heilsaðu Magnússunum – systrakl. sk. a. og bið hann ihugu hvað sje best í þessu efni fyrir mig. Mjer finst ef alþingi vill sína mjer eins gott og þig þú, að það með tilliti til þess er þig þegar hef unnið geti veitt mjer persónulega tryggju óra framlenginga (allar kansellíanir eru mjer viðunanlegar alstaðar framlengdar af afviðurstaðunni) á undirbúningsfresti þannig að framlenging alls nemi 4 árum. En fremur veiti mjer yfirfærslurjett á þessum rjetti gegn því að þig greiði landssjóði helming yfirfærslunnar þó ekki undir 25,000 kr. á hverju ári í bluti. Og um fremur að skilningur á akvaðunni einkaleifisins um vatnsaflsnotkun sje sá að engin apinber gjöld öðrum en þau sem nefnd eru í einkaleifinu verði lögð á það vatnsafl (allt að 30,000 hö) er beint eða óbeint gengur til starfrækslu sagtjerðarinnar eða ydnaðarvekstrs í sambandi við hana.

Af þig ekki verð komin fyr en af óeint tíð er þetta eða líkt verður við ihugun efst á daga – þá leiðir þig þang sjer nærri umræku og afgjörðir

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

á þessu.

Berðu Kristjáni bróður kveðju og ~~[illegible]~~ og berðu þig saman við hann um þetta.

Berðu einfrænurnar Sigurði í Vigur og álbumhinna eldri vinum kveðju. Ætlig hefði langað til að sjá þá einsta einu sinni. Og segðu Bjarna og hinum sveitunum að þig varðist alls góðs frá þeim.

Og verðu sjálfur sem best kveddur af þínum einl. vini

E. J. Torfason.

Segðu Kristjáni að þig hafi fest kaupmann á 25,000 kr. í „Grettir" en get ekki að sinni fullborgað þar.

Til hvers sendið þið kaker? Vegna hvers ekki M.S.? Varna hann kveðju bróðurinn.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ÞÓRÐUR SVEINSSON & CO

SÍMNEFNI
»PÓSTSVEINSSON, REYKJAVÍK«
TALSÍMAR 701 & 801

VIÐSKIFTAFÉLAGIÐ

REYKJAVÍK 26. júlí, 1921.

Herra alþingismaður Benedikt Sveinsson,

p. t. Borgarnesi.

Háttvirti herra,

Við höfum beðið Bjarna stýrimann á Suðurlandi að koma til skila ánamöðkunum, sem þér báðuð okkur að útvega fyrir yður.

Virðingarfylst

f. VIÐSKIFTAFÉLAGIÐ

Magnús Stefánsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Reykjavík 12/7. 21

Nafni minn góði,

Í gúðanna bænum láttu mig fá
Þóroddsk. ávísun til Knúts. mína með, Botnía
til að borga honum, og svo er geti skeð
uppá nýtt þessi vörum, sem mig van-
hagar um. — Vinn láttu mig vita um
tækifæri hvenær gengur. Þúsund kæ-
Ben. S. Þór.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Borgarfirði 16. ágúst 1921

Kæri vin!

Ég fór svo úr Reykjavík að ég kvaddi þig ekki, því að ég veiktist af influensu og fór úr rúminu og í skip. Ekki hefi ég frétt, hvort landsstjórnin hefir veitt þér bankastjóraembættið eða ekki, en ég treysti því að hún muni ekki af óþrúfum skapa ríjum gleðum að höfði stjórnarinnar.
Nú vildi ég minnast aftur á það við þig, sem ég minst á í vor, að þú reyndir að stuðla að því að ég fengi gæslustjórastarfið við landsbankaútibúið á Akureyri, þegar Böðvar fer þaðan. Þannig er mál með vexti að ég býst við að flytja til Akureyrar í haust og verða þar kennari við barnaskólann. En það starf veitir mér varla helmingum af því, sem ég þarf til að lifa af og þarf ég því á tvala mér saman aukastörfum. Ég býst við að ég gæti orðið góður legur gæslustjóri og treysti því að bankastjórinn hafni mér ekki, ef til kemur.
Veit nú ekkert hvað gerist í stjórnarkerfinu, eða hvort nokkuð fæst í ríkiskassann. Hérna hvíldalítið. Er á ½ mánuð undanfarandi. Nú skíft um til batnaðar. Fiskiafli

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

med mesta móti. Síld talsvert í Seyðisfirði.
Fiskur betri en verja er til, en útlagi lélegt.
Influensan allstaðar útrokin. Fáir dáið.
Stjórnmálaáhugi lítill hjá almenningi, sem von er. Þó held eg að stjórnin eigi litlum vinsældum að fagna. Annars var Jóhannes bæjarfógeti á ferðir um Austurland, áður en hann fór í utanferðina. Nú hann hafa veið að styrkja stjórnarliðið og ef til vill að lugga fyrir undirbúningi ~~[illegible]~~ næstu landskosningu. Annars veit eg ekkert með vissu um það. En í tíma tíð verðum við að fara undirbúa næstu landskosningar. Þar verðum við stjórnarandstæðingar að taka höndum saman. Það mun fara svo að gamli sjálfstæðismenn og heimastjórnarmenn skipi sér í aðskilda flokka.

Lifið þarnar heill.

Þinn einl.

Borgþ. Jónsson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Páll J. Þorfason
Gammel Kongevej 95.[1]
Telefon: Vester 87.81.

Kaupmannahöfn V., d. 18 – 6 – 1921

Kæri vinur Benedikt

Af því þú lætur til, átt síðst skilið allra, óvæt þú minni hálfur – vil þú þá eins sem þú getur fengið mig til að ánafnast eitt. með þessari þróttlausu línunar eru nú til ykkar allra þó þau verði fyrir þeim. – Bið þig afsökunar kistunni inni og kvæðunum –

Þið skilduð mig eftir einan hjá skerinu. Þá er þú í vondum skapi. Mér hafði óstöðugt reðst upp. Þá lærði Kunningjunn og Eilandi það. Á hl. gröm lyfir 200,000 kjör Grönlandsmannsins, – landinu – sem þá ekki get hreift, – þau velta af þá hreifa þeim. Þá á fall hafforð af klubabrjótum á. d. D.J.A.S. Sólbakka – tracolara (Grötta hið fl.) skulda engum eitt – þá blegrúm vantar Íslenzku sem þá tatast lágtalti. Rafmagns og Skattaverslunar bálks. af 21,000 kr. d. d. o. s. frv. og það sem eitt er, það kana menn til mín: Hvalk (þá á skatta á Skrifstofuflaskan) en Vindlamaðar minn hafði meitað, – og þá á þau engan vinnda handin þeim. –

Með ádrum orðum. Þá stóðdi með „Eilandi" en sit eftir. – Allir hnífir fara. – Jafnvel kvæstrja bregðast. Þá tilgraðerði til Skrm. ambjörnsonar og bað hann hálfa þá Glacem-Eiland-heim-eyri þá að kana – Ekkert svar. Átti þá ekki skilið skammir?

En við þið alla – kringlandi, hollandi vitlausir þar hrensa. Þarf. en dilegu að hengja ykkur alla fyrst, til þess að kana ykkur í skilning um, hvað svara er, og til hvers tím er breiðud.

Þið sendið þá ít af ösku í fjallaeidalu. Forsætisráðherra first, Nationalbankdirektör Stephensen (Uppalin hjá Chr. Nielsen Kaupmannahöfn) Investering Eilands Millionir af Stöð) first! first!

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Nærgaard sinavt. Stutogaldskjøttleren fint og gott. Estatorand Glückstad (Seldi bænum eidast fjóra eigin funinga fyrir forgjór Kræmer, Kræmma) vitur og Mæthar. Clausen (beski einur hinna eina sanna gamla góðu firmá sem af náð kaupa lýsi og selja glys á Íslandi) ~~allt~~ Náð og miskunn.

Heimafólkið, Konferanser, - sem allir vissu - Hjálp, velvild, bræðrni o. s. frv. var, var, Jafnvel Nasagnddu vildi hjálpa.

Hefurðu nokkurn tíma séð kindu mótast og halda hver um sig að hún sjá tók?

Jú trúir því ekki, - en þó er það satt að sjálfur forstjóri eða stærðfræðistofnunar - minnist gamals kunningskapar og lafaði mjög að tala við sig. Jafnvel fyrsta daginn sem hann kom, - og hafði hann þó mikið af starfa, - þá allir þjónar yfir og undir ráðherrar vildu hver um sig ráðleggja mig, að skilda, farið svo að hann sem eidast ráðlagði, gæti náð í Próvisjónina etc. etc.

Jeg skildi frá að Danir hefðu aðeins helming eða 7/8 undirlánsins upp á 11% effektiva Straxvexti. En þeim þú vari ótrúlegt um vik að lána - að það sem þeir veldu þjóðarara yrði að takast er óðrum vasa - og gæsa aðra góðga - sem hann virti mjög til verðkunar.

Jeg skildi frá því að enginn maður vari hjá á ferð sem hefði leitið við Rikislán til Norðurlanda 4 Mill £ á 6%-88 - og til 40 ára. - Að hann vildi mala upp allt að 1 Mill £ lán til Íslands, með skipuðum kjörum (7,15% 98-99. 35 ár. með von um við góðar forvestalaskam að geta komist á heimsmarkað með hæst gangverð (106 til 107) af Norðurlandum) ~~En hann~~ Vildi fara hann til viðtals en það gat ekki orðið. (Landráð) Vitnaði ~~um~~ til Mr. Turner verkmanns og fjármálaerindreka bræðra Sendiherradeildarinnar hjá og sir Sagt er fullyrði mundu að umsagnir þeirar mundu á fyrsta réttum leggjast, og áyggandi, ~~En hann gæ~~ En þá datt mjög í hug ráð. - Skildi frá að maður sem hjeti - Anders SEN og vari sendur af okkur Kaupmann (Alvhus) og kjörsbum sem hefði ~~gert~~ mælt að taka þátt í 11% láninu ~~til~~ sem Rikis og vera

sjá þeir sjálfir ekki um ódýrara lán - vari á ferð í ~~sam~~ þeim erindum til sömu stofnunar Maður þessi hefði undanfari danska forsætisráðherrann og umlað bæði þingara og kjörada o. s. frv. Hann vissi um mál þetta og vildi jú fara á hann til ráðherra og það fékst. Átta þeir viðræður um málið í mínu viðurvist deir tíðar. Staðfesti A. að hann vissi um að Íslandi stæði lán tilboða að verði lítið dýrara en Norðmenn fengu - en miklu ódýrara en Danir gátu átt von á, taldi áreiðanlegt að fengi hann eða einhver er ráðherra trúði ~~fengi~~ (Sd. f. J. og Sendiherra Íslands K. S. o. fl.) fengi heimildir og gæfu til frumkvæðis undirbúnings þeir hönd á sig Stjórnar, þá vari land Íslandi víst með kjörum sem allir - að minsta kosti Danir - gátu afundað Íland af að fá. - Eftir undir lagi minn tilaði maðurinn um Provisjónar, fróðleik jeg veta að slökt, gæti mál hans semilegra, en áll ánnur skilríki jafnvel undanfari fræðis - ráðherra Dana. Ör vel á með þeim - en ráðherra dæmdist að sinni ekkert beint gæta aðgæt sóttum annara hjörvandi samningi; en leyfði mjer á halda málinu eið á opn áhvæði (og Kaupmannahöfn!!!). Er hann svo til baðdur. Jeg taldi ráðherra fæstlega á að gefa þeim gaum - Sagði honum að þar sem gjaldeyrinum á £ og danska krónu vari svo mikill að f. d. hæstvæntasta lán er Ísland hefði leitið, réttsinnalínit 4½% yrði með kaupnadi innleyst, et mæm ætlaðu með lánin þeim. (Kaupskallar verð hlíðsloðra Verðbrefa 72% á 22 kr.). Að vari hann í hugsa að leysa lif ~~sin~~ ~~Det~~ Íslands f. d. Íslandsbankla klubabrjef er gefið hefði hæst 12% og í stæðr etc annar 12% á ári og Kaupskallar verð þeirra vari milli 70-80 kr. og gæsisverð £ = 22 kr. en 2% vaxtanemar á 35 árum vari = kapítalið þá gæti hvert £ er til þessa vari varið £ 6. heim til Íslands, - að 3 Mill. kr. skuld lil Privatbankans að líkindum yrði leyst með 1 Mill kr. Að Nationalbankinn mundi tala við okkur Íslendinga, eða réttara sagt við Sólu okkar, et vil f. d. hjá mæmu undanlegra gullforða á réttan stað, og líkum skiptu í dag klaðlæti á kr á 120 kr. í danskum Nationalbanka okkum þeirri var gat 100 kr. is lunskar en það gátum við undan danskt krónu stendur sig svo alla gæm vart £. - Að jafnvel þótt kaupendur hjá ekki vildu leysa kaupum á tæka þetta lán, fæst, hefði samt tilhæð um það, áðurgi á hönd hann er hindra í hefði hjá O. sjá. En [illegible]

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

skeyti daglega, um að landið fengist með til Tekrum
kæmu en Íslandi yrði að senda menn ~~sín~~ á gæzu
til undirbúnings – En ekkert kveif.

Svo byrjuðu danska blaðin að extra. Greinarnar í
Kaupmannahöfn og Börsen hefðu verið barnaleik ein, ef ekki
hefðu þar verið kannar aðrar þar birtust hjá,
til Hamborg og Barkly og Economist. Sögðu
Á þeim hafði
jeg lúsk, og náðu þar ekki eigi leng lifgandi einum
En samt gerðu þeir ágætt. En þegar svo Politiken
spáði að einhver úrlausn mundi Íslandi veitt og Kaupmanna
mundi ætlað að færa Íslandi náðar hjálpina – þ. e. að
kaupa peninga er danskar borgir á kjeráð ekki vildu
2½ til 3var sinnum dýrara en þú stóðu til boða amerís-
kudar og borga með þeim náðargjöf danskar krónuskrafs
sem nú sem standar eru lítils virði – Já þótti mjer gamanið
vera. — En ekkert kveif.

Jeg skrifaði svo Ráðherra skarpt. Kann hjá mjer á annan
fót á skipsfjöl sa. B sendiherra skrifa mjer svo lagið
bréf um samninna við M.S. að það er til einskis nýtt.

Mjer hefur aft hepnast að fá Íslandi vopni í hendur
þegar mest þurfti. Menn þeir er landið byggja, hafa
mikan kjarkinn yfirlaust notað þau til þess að vinna á
sjálfum sjer – og einkanlega á mjer og mínum. Enginn
vill neita nú. En þegar þið vakna úr kaunungs minnum
og þjóðrjettindagaunum – þá er um seinið eftir, – af eru þá
líf þig og kaupsláttur þessa vinna ekki á mjer – En
dýrt verður yfirvar að ~~fá~~ sleppa yfirkar lítilsvirði
mig svo sem nú er raun á orðin.

Jeg hlegvaferadi í Gærkvöldi til „Íslands Regering"
Reykjavík að einhja vari landið til boða, – ef hún vildi
mig nýta til þess ~~[illegible]~~ á skuldbindingu frá
Kanmar hálfu að Kana þú til hennar. – Hún svaradi
ekki. En sje um 1/11 á ráðu bú Sinna peninga
mi aftur á verði er svaraði til ca 100,000 krónur á
dag. – Þeirra vindlar nú á hinum Benedikt.

Mjer er kunnugt um hinar amerísku kúsa-
telrannir, – en þær eru á dag ca 1% pe. 9 milliónum krónna
dýrari (35 ára lánið) en þetta lán – og veit jeg nú að þið
takið það, ef þið fáið ekki það danska – og svo gefið þið
A. B vindlar og dönum svanst það er jeg átti að fá
frá okkur hálfu. Heilsaðu öllum – sjer stakl. Kristjáni og þeim
naum inn. um lag – Mögn. A. Guðm. H og allum
frá þeim um C. J. Þorfinni

Segðu eh. sig. á vanum
Stefán og eftir hann er
Stefán vel reiði